

فیزیک

پایه دوازدهم

رهپویان
دانش و اندیشه

حرکت بر خط راست

مفاهیم اولیه حرکت (۱)

مدرس: نیما نوروزی

نکات حل مسائل دو متحرکی:

یک تیپ متداول از مسائل حرکت شناسی، مسائلی می باشند که در آن ها دو متحرک در حال حرکت اند. برای حل اینگونه مسائل قواعد کلی زیر را رعایت می کنیم:

۱- هرگاه دو متحرک از یک مکان شروع به حرکت کرده و در نهایت در یک مقصد مشترک به هم برسند (یعنی دارای مبداء و مقصد یکسانی باشند) در این صورت می توان گفت $\Delta x_1 = \Delta x_2$ بوده پس برای حل مسئله معادله‌ی **جابه جایی** اولی و دومی را به صورت جداگانه نوشته و مساوی هم قرار می دهیم.

نکات حل مسائل دو متحرکی:

۲- هرگاه دو متحرک از یک مکان شروع به حرکت نکنند ولی در نهایت در یک مقصد مشترک به هم برسند در این صورت می توان گفت $x_1 = x_2$ بوده پس برای حل مسئله معادله مکان دو متحرک را به صورت جداگانه بدست آورده و مساوی یکدیگر قرار می دهیم.

۳- اگر متحرک اول شروع به حرکت کند و متحرک دوم T ثانیه پس از آن شروع به حرکت کند، می توان گفت : $t_2 = t_1 - T$

تست: دو متحرک A و B که در مسیری مستقیم در حال حرکت هستند، در مبدأ زمان از مبدأ مکان و در یک جهت به ترتیب با سرعت‌های ثابت $v_A = 15 \frac{m}{s}$ و $v_B = 12 \frac{m}{s}$ عبور می‌کنند. اگر اختلاف زمانی رسیدن آن‌ها به مقصد معینی برابر با 6s باشد، متحرک A چند ثانیه پس از عبور از مبدأ مکان به مقصد رسیده است؟

28 (3

24 (2

12 (1

30 (4

پاسخ:

$$\Delta x_A = \Delta x_B$$

$$V_A t_A = V_B t_B \rightarrow 15t_A = 12(t_A + 6)$$

$$3t_A = 72 \rightarrow t_A = 24s$$

28 (3

24 (2

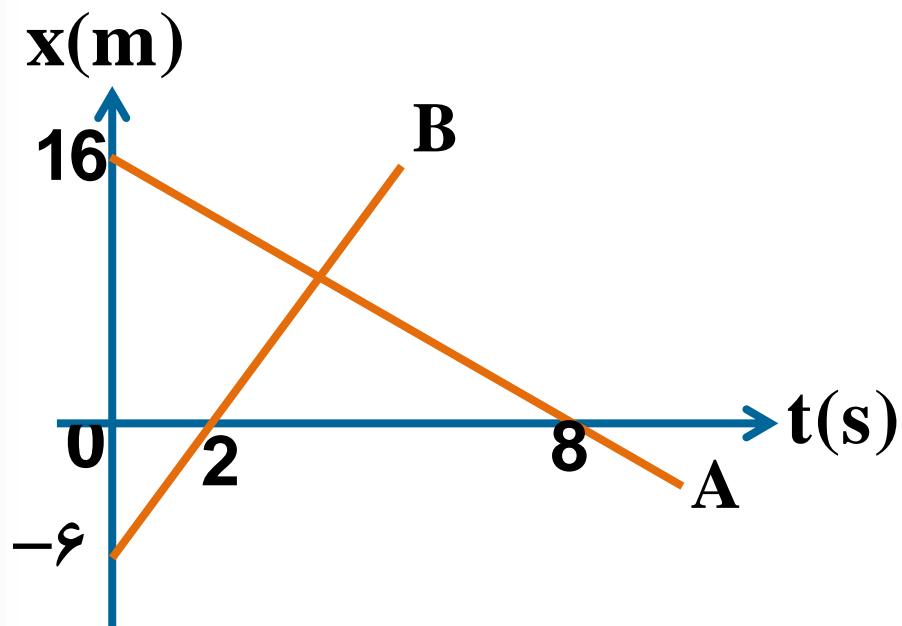

12 (1

30 (4

تست: نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B که بر روی خط راستی در حال حرکت می‌باشند، مطابق شکل زیر است. در چه لحظه‌ای بر حسب ثانیه، این دو

متحرک از کنار یکدیگر می‌گذرند؟

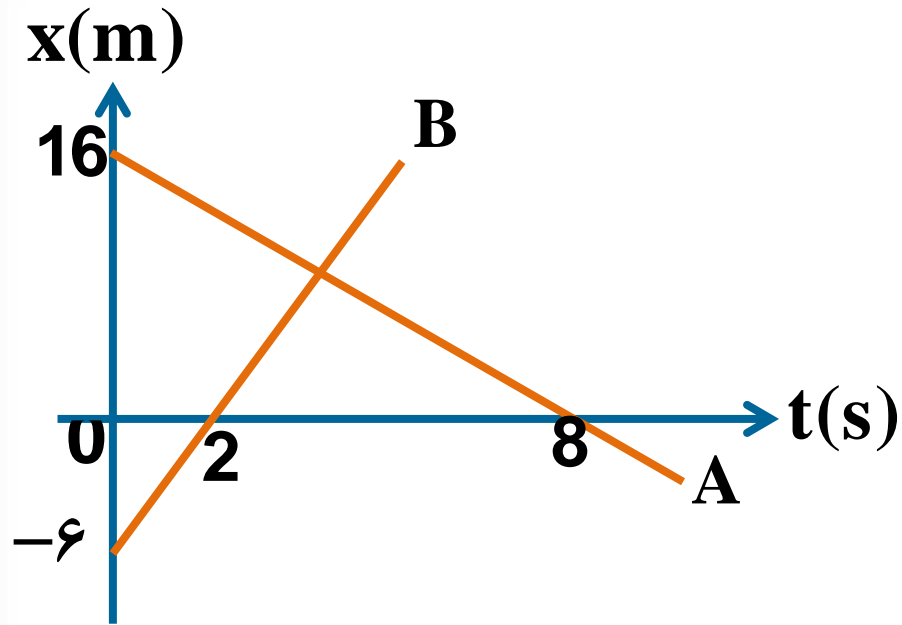
$$4/4 \quad (2)$$

$$2/2 \quad (1)$$

$$3/3 \quad (4)$$

$$6/6 \quad (3)$$

پاسخ:

$$x_A = x_B$$

$$x = vt + x_0$$

$$\text{A برای متحرک: } x_0 = 16\text{m}, v_A = \frac{\Delta x_A}{\Delta t_A}$$

$$= \frac{0-16}{8} = -2\frac{\text{m}}{\text{s}} \Rightarrow x_A = -2t + 16$$

$$\text{B برای متحرک: } x_0 = -6\text{m}, v_B = \frac{\Delta x_B}{\Delta t_B} = \frac{0-(-6)}{2} = 3\frac{\text{m}}{\text{s}} \Rightarrow x_B = 3t - 6$$

پاسخ:

$$x_A = x_B \Rightarrow -2t + 16 = 3t - 6$$

$$\Rightarrow 5t = 22 \Rightarrow t = 4.4 \text{ s}$$

$$2/2 \quad (1)$$

$$4/4 \quad (2)$$

$$6/6 \quad (3)$$

$$3/3 \quad (4)$$

تست: دو خودروی A و B در یک مسیر مستقیم با سرعت‌های ثابت $v_A = 20 \frac{m}{s}$ و $v_B = 30 \frac{m}{s}$ به طرف یک‌دیگر در حال حرکت هستند. اگر فاصله این دو خودرو از هم زیاد باشد، این دو خودرو در هر ساعت چند کیلومتر به هم نزدیک می‌شوند؟

150	(1	160	(2	170	(3	180	(4

پاسخ:

$$50 \frac{\text{m}}{\text{s}} \xrightarrow{\times 3/6} 180 \frac{\text{km}}{\text{h}}$$

(3 ✓)

160 (2

150 (1

180 (4

170

تست: معادله مکان - زمان دو متحرک A و B که روی خط راست حرکت می کنند، در SI به صورت $x_A = 20t - 200$ و $x_B = -10t + 100$ است. اختلاف زمانی دو لحظه ای که متحرک های A و B در فاصله 60 متری از یک دیگر قرار می گیرند، چند ثانیه است؟

12 (3

8 (2

4 (1

6 (4

پاسخ:

$$|x_A - x_B| = 60$$

$$x_A - x_B = 20t - 200 - (-10t + 100) = 30t - 300$$

$$\rightarrow |x_A - x_B| = |30t - 300| = 60$$

$$|30t - 300| = 60 \rightarrow \begin{cases} 30t_1 - 300 = 60 \rightarrow t_1 = 12s \\ 30t_2 - 300 = -60 \rightarrow t_2 = 8s \end{cases} \rightarrow t_1 - t_2 = 12 - 8 = 4s$$

12 (3

8 (2

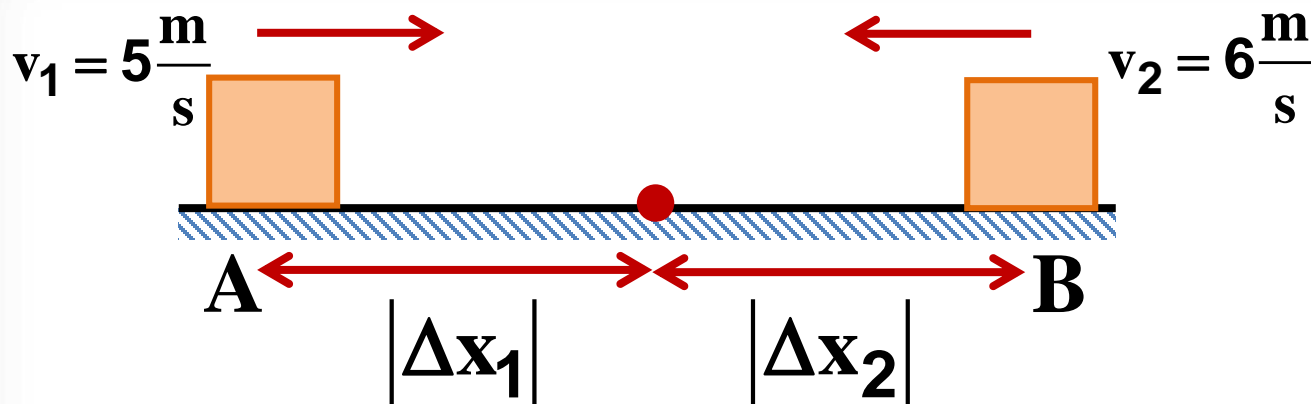
4 (1 ✓

6 (4

تست: متحرکی با تندی $5 \frac{m}{s}$ در مبدأ زمان از نقطه A روی محور X گذشته و به سمت نقطه B پیش می‌رود. 10 ثانیه بعد متحرک دیگری با تندی ثابت $6 \frac{m}{s}$ از نقطه B گذشته و به سوی نقطه A می‌رود. اگر دو متحرک در وسط مسیر به هم برسند، فاصله AB چند متر است؟

- 360 (1   600 (2   720 (3   300 (4

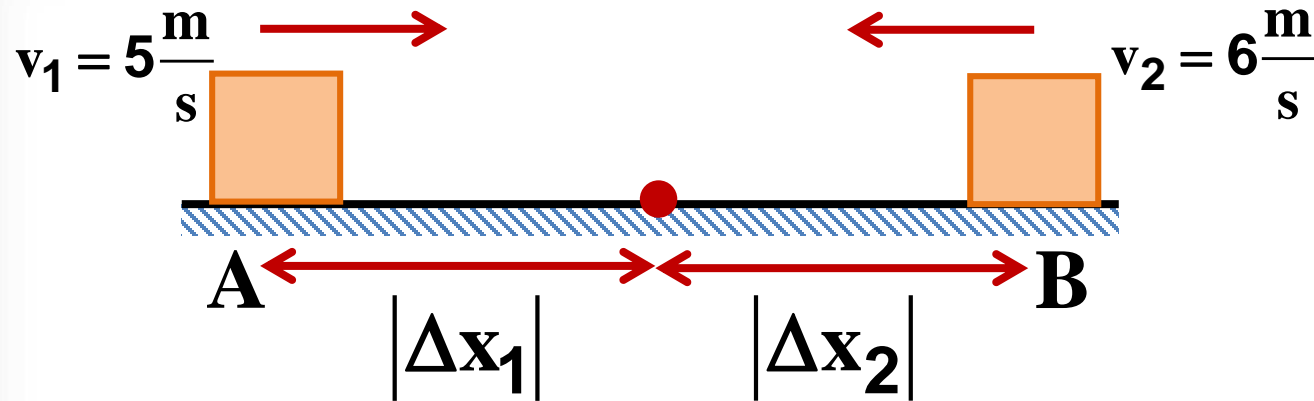

پاسخ: زمانی که دو متحرک در وسط مسیر حرکت به هم می‌رسند، جابه‌جایی آن‌ها یکسان است و با توجه به این

که متحرک دوم، 10 ثانیه بعد از متحرک اول شروع به حرکت کرده است، می‌توان نوشت:

$$|\Delta x_1| = |\Delta x_2| \rightarrow 5t = 6(t - 10) \rightarrow t = 60\text{s}$$

پاسخ:

$$\Delta x = v_1 t = 5 \times 60 = 300 \text{m} \rightarrow \overline{AB} = 600 \text{m}$$

(4

720 (3

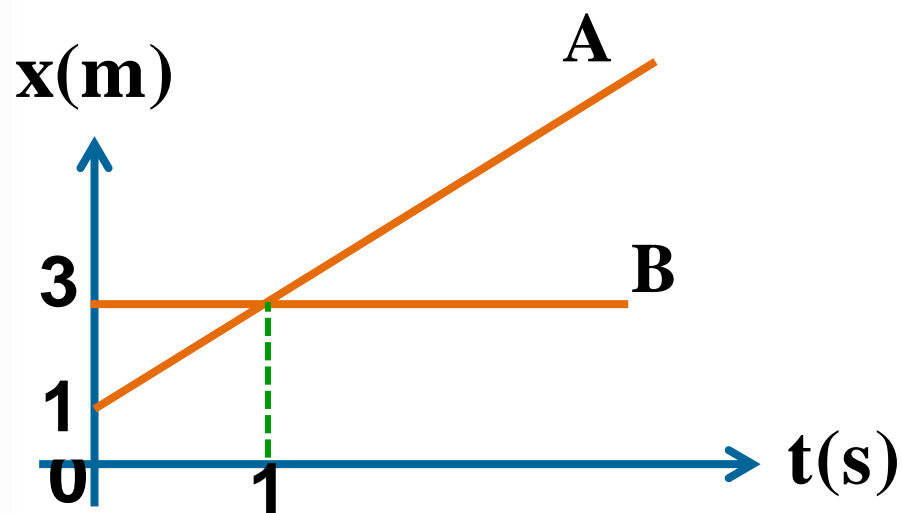
600 (2 ✓

360 (1

300

تست: نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B مطابق شکل زیر است. در لحظه

$t = 3s$ فاصله دو متحرک از هم چند متر است؟

(1) صفر

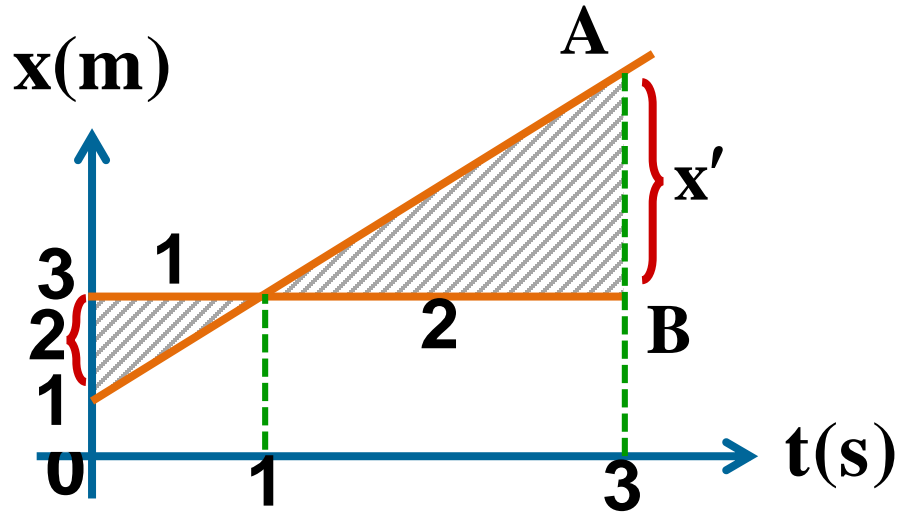
(2) 2

(3) 3

(4) 4

پاسخ:

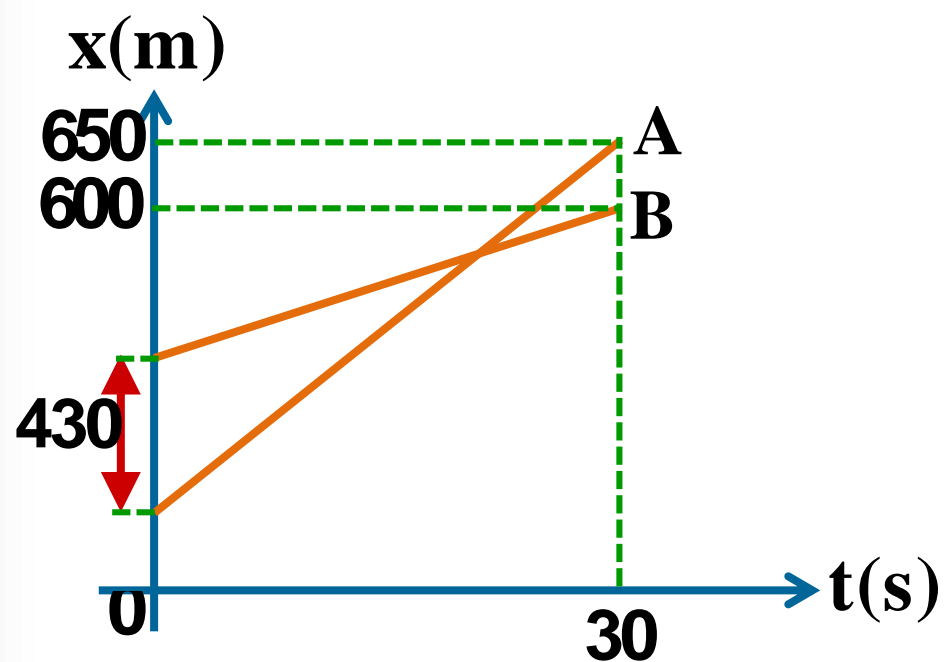
$$\frac{x'}{2} = \frac{2}{1} \Rightarrow x' = 4\text{m}$$

2	(2	صفر	(1
	✓	3	(3

4 (4

تست: نمودار مکان - زمان دو متحرک A و B به صورت شکل زیر است. سرعت

متحرک A چند متر بر ثانیه بیش تر از سرعت متحرک B است؟

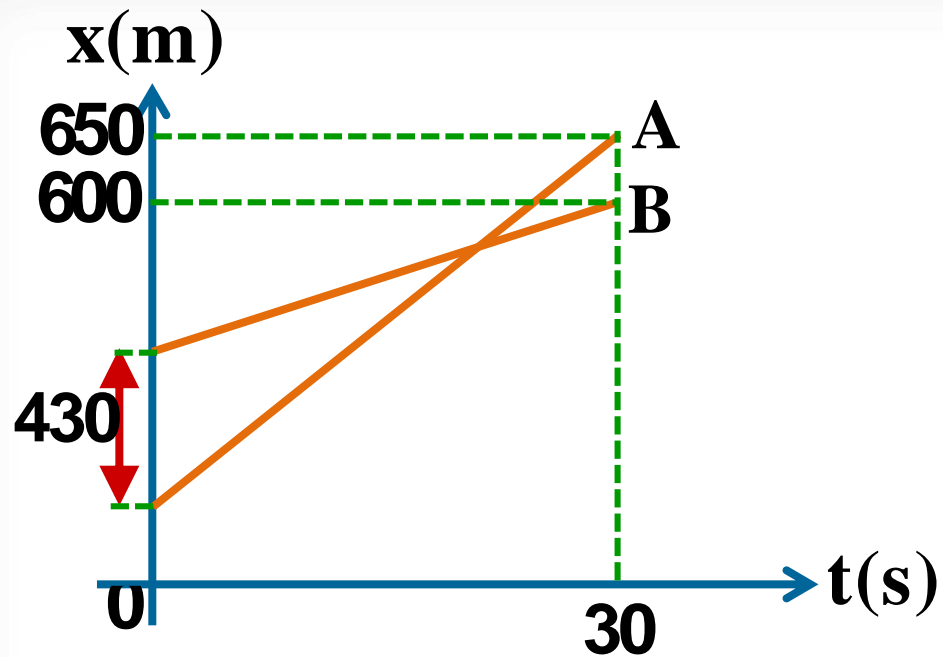
12 / 6 (2)

12 (1)

16 / 3 (4)

16 (3)

پاسخ:

$$x = vt + x_0$$

$$t = 30s$$

$$\text{A برای متحرک: } x_A = v_A t + x_{0A} \xrightarrow{t=30s} 650 = 30v_A + x_0 \quad (1)$$

$$\text{B برای متحرک: } x_B = v_B t + x_{0B} \xrightarrow{t=30s} 600 = 30v_B + (x_0 + 430) \quad (2)$$

پاسخ:

$$(1) - (2) \Rightarrow 30(v_A - v_B) + (-430) = 50$$

$$\Rightarrow 30(v_A - v_B) = 480 \Rightarrow v_A - v_B = 16 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

16 (3

✓ 12/6 (2

12 (1

16/3 (4

رهپویان

دانش و اندیشه

